

VINKO SABLJO, PREDsjedNIK HRVATSKOGA SVJETSKOGA KONGRESA Svjesno se želi oslabiti pozitivan doprinos izvandomovinske Hrvatske



Nedavni istup predsjednika HSS-a, koji je na društvenoj mreži »Twitter« istaknuo žaljenje što se jugoslavenska tajna policija Udba nije obračunala s većim brojem Hrvata u inozemstvu, tek je jedan u nizu primjera govora mržnje usmjerenoga prema hrvatskomu iseljeništvu, koji dosad nisu dolazili samo iz javnoga prostora općenito, nego i od drugih političara. O odnosu prema hrvatskomu iseljeništvu u medijima i javnosti, mogućnostima povezivanja iseljenih Hrvata s domovinom, govori Vinko Sabljo, predsjednik Hrvatskoga svjetskoga kongresa (HSK), nevladine i neprofitne organizacije utemeljene 1993. koja okuplja iseljene Hrvate sa svih kontinenata. Organizacija je od 1998. član UN-a u svojstvu savjetodavnoga organa. U srpnju ove godine u Zagrebu u organizaciji HSK-a održat će se Hrvatske svjetske igre, poznatije i kao

»Crolimpijada«. Sabljo je aktivan u društvenom životu iseljene Hrvatske otkako je došao u Švicarsku u koju se zaputio 1973., nakon što u Jugoslaviji nije imao mogućnost nastaviti obrazovanje. Danas je umirovljenik, otac četvero djece i djed trinaestero unučadi. U izboru inozemnoga izdanja »Večernjega lista« u Bad Homburgu 2019. proglašen je osobom godine.

Koji je djelokrug Hrvatskoga svjetskoga kongresa? Kako organizacija prati trend iseljavanja iz Hrvatske?

SABLJO: Hrvatski svjetski kongres djeluje u više od trideset država svijeta, od Australije, Južne i Sjeverne Amerike do Europe. Imamo nacionalne kongrese, a globalnu koordinaciju obavlja Izvršni odbor koji biraju izaslanici na konvenciji svake četiri godine. Kako imamo radne odbore za gospodarstvo, šport, kulturu, društvenopolitička pitanja, tako se i naša djelatnost prepoznaje kroz spomenute odbore. Članstvo nam čine udruge, asocijacije i pojedinci.

»Zar je normalno da ikonografija komunističke ideologije 'krasi' našu zemlju kad su komunistički simboli svrstani u red nacističkih i fašističkih? To je nezamislivo u Poljskoj ili na Baltiku. Ista ideologija hrvatskoj javnosti nameće negativnu sliku o izvandomovinstvu jer svjesno želi oslabiti pozitivan doprinos koji dajemo domovini«.

Nimalo nismo ravnodušni u odnosu na najnovije odlaske Hrvata iz domovine. U našim smo javnim priopćenjima o tome dosta rekli, ali nažalost kao da govorimo sami sebi. Mediji kao da nas se boje ili nas se politika boji. U suprotnom bismo dobili priliku javnih nastupa i rasprava koje bi zasigurno predočile realnu sliku o onome što čeka ljude koji se odluče napustiti domovinu. Kad bi se ozbiljno poradilo na povratku onih koji žele investirati u Hrvatsku, to bi sigurno, u jednom dijelu, zaustavilo iseljavanje.

Zašto se u mnogim medijima tzv. glavne struje rijetko može pronaći slovo o djelovanju Hrvatskoga svjetskoga kongresa? Kada se piše, govori se o tome da je HSK u gradovima u kojima je gostovao iza sebe ostavljao dugove... Kako to komentirate?

SABLJO: Općenito o izvandomovinstvu se slabo ili gotovo nikako ne piše, a posebice kad se vani postižu uspjesi ili se iskazuje domoljublje. HSK je samo dio toga izvandomovinstva. Tek u zadnje vrijeme, nakon što smo se u Hrvatskoj registrirali i otvorili ured, za nas se tu i tamo čuje. Pokušavamo kroz razne projekte, poput Hrvatskih svjetskih igara, upoznati s našim radom hrvatsku javnost i približiti mlade domovini.

To što sam sad čuo, da ostavljamo dugove gdje se god pojavimo, strašna je laž. Vjerujem da to kreira ista ideologija koja je dugo godina tvrdila da je emigrantsko podzemlje ubilo Đurekovića. Trebao nam

je njemački sud da utvrdi istinu... Znam da je neka asocijacija, pod imenom Iseljenički kongres, sa sjedištem u Zagrebu, organizirala neke seminare i jedne smo zgode dobili opomenu za neplaćen račun. Pojasnili smo ljudima da smo mi pogrešna adresa i na tome se završilo. Od nekih smo dobili i pohvale za taj seminar pa smo im pojasnili da to nismo mi organizirali.

HSK je imao svoje skupove u Zadru, Zagrebu, Vukovaru, Mostaru... i ne da nismo ostali dužni, nego nismo došli praznih džepova... Zna se povremeno zlorabiti naš naziv, možda i nenamjerno, tako da nekim asocijacijama i te kako dobro dođemo pa makar nam se i podmetnulo.

Prestati veličati ikonografiju komunizma

Nedavni istup predsjednika HSS-a koji je veličao zločine Udbe nad hrvatskim iseljenicima nije bio prvi takav govor mržnje upućen s neke političke instance. Prije nekoliko godina i zastupnik SDP-a u Hrvatskom je saboru također govorio da jugoslavenska represivna tijela, parafrazirano, nisu do kraja obavila posao. Koliko se negativna slika hrvatskoga iseljništva nametnuta u Jugoslaviji nastoji nametnuti i u današnjoj javnosti?

SABLJO: Dolaskom Stjepana Mesića za predsjednika, a potom SDP-a na vlast, proradila je strategija urušavanja zajedništva, čvrstine i svijesti nacionalnoga ponosa. Za sve nedaće okrivljeni su Hercegovci, a izvandomovinstvo se potisnulo na margine. Stazić, Beljak i bratija jugostrukture mogu nesmetano napadati jer Hrvatska je danas jedina zemlja u Europskoj uniji gdje se veličaju komunistički zločini i potiče govorom mržnje da se oni nastave. Zar je normalno da ikonografija komunističke ideologije »krasi« našu zemlju kad su komunistički simboli svrstani u red nacističkih i fašističkih? To je nezamislivo u Poljskoj ili na Baltiku. Ista ideologija hrvatskoj javnosti nameće negativnu sliku o izvandomovinstvu jer svjesno želi oslabiti pozitivan doprinos koji dajemo domovini. Ne zaboravimo da je godišnji novčani priljev iz izvandomovinstva gotovo jednak hrvatskomu turizmu. Zašto se o tome ne piše?

»Pitajte srednjoškolce jesu li čuli za Luku Brajnovića. On je jedva spasio živu glavu bježeći od 'osloboditelja' partizana, a postao je jedan od vodećih publicista, novinara, književnika Europe, pa i svijeta. U školskoj reformi, koja se sad provodi, slavni Brajnović i na stotine njemu sličnih nemaju mjesta. Evo, stoga i zbog tisuću drugih razloga iseljenički bi muzej dobro došao. Treba nam istina, a ne demagogija. Mladi su zaslužili da ih se uči istini.«

»Hrvatsko slovo« od 24. siječnja objavilo je moje otvoreno pismo koje se odnosilo na osobu (ne želim reći gospodina) Kreše Beljaka. Tamo sam dosta rekao o tom »osebujnom tipu«, kako ga opisuje šef SDP-a Davor Bernardić, ali se pitam zašto ni jedan dnevni list taj osvrt nije objavio? Da, ne bi ni za vrijeme Jugoslavije. Kad bi i približno sličnu izjavu dao neki parlamentarac u Švicarskoj, Njemačkoj ili bilo kojoj zemlji EU-a, mandat bi mu istoga momenta završio. To je demokracija, za razliku od hrvatske demokracije. Krešo Beljak nije slučajni prolaznik. On je saborski zastupnik i gradonačelnik jednoga grada. Sjećamo se i izjave Nenada Stazića izgovorene u Hrvatskom saboru kako je

pobjednička vojska pobila malo poraženih... I nikomu ništa. To je komunističko-jugoslavenska baština koja ima golemu moć i to će se teško zaustaviti. To je često spominjani komunistički antifašizam, koji je u biti rigidni fašizam. Sjetimo se s kim su komunisti pred Drugi svjetski rat stvorili koaliciju, s nacistima i fašistima. Hrvatski je narod i u Domovinskom ratu dokazao svoj demokratski antifašizam jer je porazio srpski fašizam. Ta pobjednička vojska, za razliku od one Titove, nije napravila genocid. Izvandomovinstvo je zabrinuto da zakoni u domovini istupe poput Beljakovih, Stazićevih ili njima sličnih, a ima ih sve više, ne sankcioniraju.

Hrvatsko iseljeničtvo zaslužuje muzej

Novija sociološka istraživanja pokazuju da se Hrvati slažu o nekim negativnim pojavama, kao što su socijalna nejednakost i pitanje demografije, koje ugrožava temelje društva. Zašto je onda pokretanje studija demografije i hrvatskoga iseljeničtva na Hrvatskim studijima u Zagrebu dočekano »na nož«?

SABLJO: Takav je projekt na Hrvatskim studijima trebalo napraviti devedesetih i ne bi bilo noža. Tada smo se branili od četničkoga noža i bilo je pitanje opstati ili nestati. Hrvatski studiji ne uklapaju se u program saveza koji je pred nama. Taj savez je u domeni »jugobaštine« i njezinih sljedbenika. Uz spomenuti savez postoje i ljudi koji mu ne pripadaju, ali gledaju osobni interes i konkurentnost pa stvaraju različite zapreke. Stoga je bitno da se ne šuti o tom savezu, da se domoljublje jače poveže, a nacionalna svijest probudi. Demografiju, izvandomovinstvo i nevolje oko odlaska mladih ne izučava ulica. Za to nam treba znanost. To bi bili izvrsni predmeti i za srednje škole. Tako bi se srušio mit o komunizmu i titoizmu.

Mnogi hrvatski emigrantski intelektualci za svoga su života dobili brojna priznanja za doprinos u sredinama u kojima su djelovali. Paradigmatski je primjer lik i djelo Luke Brajnovića, španjolskoga novinara i sveučilišnoga profesora, koji, unatoč brojnim priznanjima u Španjolskoj, u hrvatskoj kulturi i javnosti teško dobiva dostojan *hommage*. Kako to komentirate?

SABLJO: Navedite mi jednu razvijenu zemlju gdje Hrvatska duša nije dobila priznanje. Naša bi država imala tisuću razloga da se u Zagrebu otvori muzej izvandomovinstva. Tek tada bi se vidjelo koju je snagu i pamet imalo i ima izvandomovinstvo. Percepcija prema nama, Hrvatima u izvandomovinstvu, bila bi sasvim drugačija. Pitajte srednjoškolce jesu li čuli za Luku Brajnovića. On jedva spasio živu glavu bježeći od »osloboditelja« partizana, a postao je jedan od vodećih publicista, novinara, književnika Europe, pa i svijeta. U školskoj reformi, koja se sad provodi, slavni Brajnović i na stotine njemu sličnih nemaju mjesta. Evo, stoga i zbog tisuću drugih razloga iseljenički bi muzej dobro došao. Treba nam istina, a ne demagogija. Mladi su zaslužili da ih se uči istini.

Ako su mladi otišli iz Hrvatske, ona nije otišla iz njih

Zašto su Igre organizirane u Zagrebu, a ne primjerice u nekom od većih gradova Slavonije, koja je zadnjih godina pogođena velikim iseljavanjem?

SABLJO: Broj sudionika u stalnom je porastu i to je razlog što smo otišli iz Zadra. Zadar je bio domaćin do trećih igara, a potom je domaćinstvo preuzeo Zagreb. Zahvaljujući Gradu Zagrebu i Državnomu uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske, stvoren je financijski okvir za tu veliku športsku manifestaciju, a i sva infrastruktura koja je na raspolaganju glavni je uvjet za održavanje HSI-ja. Nemam ništa protiv da Osijek bude jednom domaćin ako za to postoje okolnosti. Svima bi nam, uvjeren sam u to, bilo drago.

Odazivaju li se na takve ili slične inicijative mladi koji su se iz Hrvatske iselili u posljednjem valu iseljavanja koji je započeo prije nekoliko godina? Jesu li mladi općenito zainteresirani za neka velika pitanja, kao što je dobrobit Hrvatske?

SABLJO: Ako su oni otišli iz Hrvatske, Hrvatska nije otišla iz njih. Različite su okolnosti mnoge na odlazak natjerale ili motivirale. Poznam neke koji su se brže vratili nego što su otišli. Bilo bi dobro da se s njima porazgovara i da ih se čuje. Na desetke će ih sudjelovati na ovogodišnjim igrama i nisu oni toliko rezignirali kao što se nastoji predstaviti. »Jedno srce, jedna je Hrvatska«, moto koji smo odabrali Hrvate ne dijeli, nego spaja. Svi zainteresirani mogu se prijaviti na Hrvatske svjetske igre na poveznici www.hsi-cwg.com.

»Kao nekad!«

Koji su razlozi koji priječe Hrvate iz iseljništva da se vrate u Hrvatsku? Jesu li ti razlozi povezani s onim što kao razlog svoga iseljavanja iz Hrvatske ističu mnogi Hrvati unatrag nekoliko godina, kao što su korupcija, nepotizam, loša politička i društvena klima...

SABLJO: Ljudski je da se kod odluka važe, da se bira između da ili ne. Ovisi što dominira i to odlučuje. Jedno je vrijeme postojao trend kod umirovljenika da se vrate u domovinu. Dosta ih se odlučilo uštedenu imovinu i zarađenu mirovinu trošiti u Hrvatskoj. No tu ih je dočekao zakon o oporezivanju. Državni proračun ne će napuniti ti nameti, kako se mislilo, nego potrošnja, odnosno kupovna moć povratnika. Trebalo se ugledati na Portugal. Oni su čak udomaćili na tisuće umirovljenika iz drugih država EU-a i bez poreza. Uz zakon o oporezivanju imamo nedomoljubnu Hrvatsku i korupciju te nedostatak radnih mjesta, što potiče iseljavanja, a s druge strane nekorumpirane Hrvate izvana se ne motivira na povratak jer se korupcija boji zdravlja. A što se tiče

domoljublja, ono ide na kapaljku. Uzimam za primjer Švicarsku i njihov Dan državnosti. Na 1. kolovoza nema prozora bez zastave, a kod nas nema zgrade sa zastavom, osim na nekim državnim institucijama. Imamo, poput ovih dana u Rijeci, crvenu zvijezdu petokraku i redom jugoslavenske simbole, što na drugoj strani izaziva provokacije. Kako zakon štiti ove prve, u tom slučaju ovi drugi su u progonu. Kao nekad!

Mediji potiču malodušje

Smatrate li da mediji u izvještajima o iseljavanju potiču malodušje i stvaraju negativniju sliku Hrvatske nego što u stvarnosti ona jest?

SABLJO: Da, i te kako. To se radi sustavno. Onaj čvrsti tronožac, Hrvatska – Hrvati BiH – izvandomovinstvo, koji je stvorio neovisnu Hrvatsku, jako je klimav. Kod nas opozicija ne bira sredstva, a posebice crvena opozicija, da obeshrabri i zavadi. To je primjer politike »zavadi pa vladaj«. Uzmimo za primjer Zagreb u vrijeme došašća. Dosad je tri puta proglašen u to vrijeme najljepše ukrašenom europskom metropolom. Sve krcato, stranaca da im se broj ne zna. Svi imaju korist. Osobno sam s obitelji dolazio i, naravno, vodio sam i prijatelje Švicarce. Svi zadovoljni i čak zavidni. Dobro je da oni ne razumiju i ne prate sadašnja podmetanja, i taj strašni negativizam koji glavni mediji podastiru.

U ljeto prošle godine HSK je tražio da hrvatsko iseljeničtvo predstavlja šest zastupnika u Hrvatskom saboru. Za koja bi se pitanja ti zastupnici zauzimali?

SABLJO: Taj broj zastupnika nametnuo se slučajno. Ono što tražimo jest da nas u Hrvatskom saboru predstavljaju osobe koje poznaju izvandomovinstvo, koje žive u izvandomovinstvu. Hrvatska bi javnost kroz saborske rasprave došla do objektivnih spoznaja o tom dijelu Hrvata. Najbolje rješenje bila bi jedna izborna jedinica, pa tko želi nek izvoli. Time bi se riješili neprirodnih koalicija, šverca i žetona. Isto tako tražimo da se omogući dopisno – poštom ili elektroničko glasovanje. Mnogima je nemoguće, fizički, doći do izbornoga mjesta. Ovako se čini kao da nekomu nije stalo da izlazak bude veći.

Hrvati u inozemstvu složniji nego u Hrvatskoj

Možete li iz vlastite perspektive i iz perspektive brojnih Hrvata s kojima se susrećete u svom radu u Hrvatskom svjetskom kongresu reći kako žive Hrvati u inozemstvu. Po čemu je Hrvatska prepoznata, osim po Domovinskom ratu i nogometnoj reprezentaciji?

SABLJO: Dosta putujem i obišao sam mnoge naše zajednice i slobodno mogu reći da smo jako marljiv narod. Vani smo daleko složniji i jedan spram drugoga pozitivniji nego u domovini. U mnogim sredinama imamo mnogo naših uspješnih ljudi, vrhunskih liječnika, znanstvenika, športaša i da ne

nabrajam. Vidite rezultate naših športaša i malo se upitajmo gdje ti ljudi rade. Kad bi se slično omogućilo da i u »reprezentaciju« Hrvatskoga sabora, političkoga života, biznisa i gospodarstva uđu oni koji su u zemljama gdje žive dobili najveća priznanja, gdje bi nam bio kraj. Hrvatska je, ne govorimo to samo mi, u mnogočemu lijepa zemlja. Ima sve mogućnosti da se u njoj bolje živi. Našim prijateljima strancima to stanje ne možemo objasniti. Premda su i oni u dobroj spoznaji da smo u dubokoj korupciji i ideološkim podjelama.

Je li uspjeh nogometne reprezentacije u ljeto 2018. ojačao svijest o pripadnosti hrvatskoj naciji među Hrvatima koji su treća ili četvrta generacija doseljenika i koji su pomalo na to zaboravili?

SABLJO: Nedavno sam boravio u Argentini. Bio sam na Petom skupu dijaspore Južne Amerike i susreo naraštaje tih generacija. Do njih ne dolaze tako brzo te negativne, svakojake novosti. Oni su žedni Hrvatske i nikad im je dosta. O uspjehu naših športaša piše cijeli svijet i o njima se ne može lagati. Vidite nogometaše i rukometaše. Njih gotovo 80 posto radi i živi izvan Hrvatske, ali u njima bije hrvatsko srce.

Mladi u iseljeništvu čuvaju hrvatski identitet

Možete li pojasniti kako Hrvatske svjetske igre mogu pridonijeti povezivanju domovinske i iseljene Hrvatske?

SABLJO: Hrvatske svjetske igre (HSI) dio su aktivnosti Hrvatskoga svjetskoga kongresa i ove godine pred nama su pete Igre. Održat će se u Zagrebu od 21. do 25. srpnja. Rok prijave je do 1. travnja. Odaziv mladih u stalnom je porastu, što znači i interes. Ako nas išta može povezati, to su naša vjera, odnosno Crkva i šport. Očekujemo više od tisuću sudionika. Uz tih tisuću dolazi i mnogobrojna rodbina. To je velika materijalna žrtva za sudionike iz prekooceanskih zemalja i veliku korist od toga može imati i naš turizam. Svi sudionici dolaze o svom trošku, a uzmimo za primjer koliko koštaju samo zrakoplovne karte. Tomu treba pridodati troškove ostalih članova obitelji i pratnje koji nemaju smještaj u studentskom domu. Neki će ostati cijelo ljeto, a poneki i za stalno. To se događalo i kroz prošle HSI. Imamo sudionike u kontinuitetu. Zahvalni smo Gradu Zagrebu i Državnomu uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske koji su omogućili smještaj za natjecatelje, borilišta te kulturno-zabavne večeri. Isto tako imamo podršku Hrvatske matice iseljenika, Hrvatskoga olimpijskoga odbora, Državnoga ureda za šport, kao i Turističke zajednice... Pitanje je koliko će nas mediji pratiti i time pridonijeti zbližavanju mladih naraštaja, domovine i izvandomovinstva i općenito hrvatske javnosti. Cijelu organizaciju posla vodi Hrvatski svjetski kongres i nama treba pomoć u ljudstvu. Trebaju nam volonteri jer mi iz Kongresa radimo isključivo volonterski.

Ako nam mediji budu naklonjeni, mnogi će se iznenaditi i upitati kako je moguće da su te generacije tamo negdje u tuđini očuvale svoj nacionalni ponos, identitet i domoljublje. Ponekad je to lakše u tuđini jer ondje nitko to ne brani i ne će reći da je to fašizam. U inozemstvu se cijeni radišnost i

poštenje, a domoljublje, vjera i identitet osobna su stvar i često smo u tome podržani. Nisam čuo da je negdje bilo zabrana toga. Primjera radi, u Švicarskoj rade hrvatske dopunske škole i sva potrebna infrastruktura stoji im na raspolaganju.

Preuzeto: Glas koncila <https://www.glas-koncila.hr/vinko-sabljo-predsjednik-hrvatskoga-svjetskoga-kongresa-svjesno-se-zeli-oslabiti-pozitivan-doprinos-izvandomovinske-hrvatske/>